

Broj:

Podgorica, 23.06.2023. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f st 1 t.10 („Sl. list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) i člana 10 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18), u postupku davanja mišljenja, po zahtjevu podnijetom od strane Ministarstva nauke i tehnološkom razvoja, a na osnovu prijedloga mišljenja direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 23.06.2023.godine donosi

MIŠLJENJE

I Dodjela pomoći shodno Predlogu Programa za inovacije 2023-2027 predstavljala bi pomoći male vrijednosti shodno Uredbi Komisije (EU), br. 1407/2013 o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) (32013R1407, SL L 352), koja se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 7 Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

II Neophodno je da Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja sve državne pomoći dodijeljene po osnovu Predloga Programa iz tačke 1. dispozitiva ovog mišljenja, evidentira u registar de minimis pomoći, posebno za svakog korisnika državne pomoći;

III Shodno članu 3 Uredbe Komisije (EU), br. 1407/2013 o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti, mjere pomoći koje ispunjavaju uslove utvrđene ovom Uredbom ne ispunjavaju sve kriterijume iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, pa se samim tim izuzimaju od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stava 3 Ugovora.

Obrazloženje

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja (u daljem tekstu: „Ministarstvo“), podnijelo je Zahtjev broj: 05-011/23-861/3 od 26.05.2023. godine, zavedenim u Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) pod brojem 05-430/23-356/1 od 26.05.2023. godine za davanje mišljenja na Predlog Programa za inovacije 2023-2027 (u daljem tekstu: „Predlog Programa“).

Uz inicijalni zahtjev, dostavljena je i sljedeća dokumentacija:

- Predlog Programa za inovacije 2023-2027;
- Obrazac 1 Prijave državne pomoći;
- Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024;
- Operativni program za implementaciju strategije pametne specijalizacije 2021-2024.

Opis programa

Cilj i svrha Programa za inovacije 2023-2027 je da na jednom mjestu prikaže, odnosno učini vidljivim za inovacionu zajednicu, sve relevantne programske linije podrške inovacijama koje su planirane u programskom periodu od strane ministarstva nadležnog za poslove inovacije i Fonda za inovacije Crne Gore, pri čemu je posebno usmjeren na:

- Omogućavanje okvira kroz koji inovaciona zajednica može prepoznati sve dostupne instrumente koji će biti usmjereni na cjelokupan ciklus razvoja inovacije – od same inovativne ideje do njene komercijalizacije i izlaska na tržište;
- Postavljanje programskog osnova podrške učešću u međunarodnim programima za inovacije, kao i promociji inovacija od strane resornog ministarstva;
- Davanje jasnih smjernica Fondu za inovacije u vezi sa programskim linijama putem kojih sredstva za podršku inovacijama iz budžeta Crne Gore treba da budu usmjerena ka inovacionoj zajednici;
- Usklađivanje sistema kroz angažovanje inovacione zajednice, lokalne samouprave i drugih partnera države, njihovo umrežavanje i zajedničko praćenje razvoja inovacionog ekosistema, kao i dopunjavanje cjelokupnog ciklusa podrške inovacijama.

Program se sastoji iz dva dijela:

I Programski okvir podrške inovacijama ministarstva nadležnog za poslove inovacija (Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja):

1. Programska linija podrške EUREKA projektima;
2. Programska linija za podršku učešću u EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“ – Stub III Inovativna Evropa.

II Informacija o programskom okviru podrške Fonda za inovacije Crne Gore

1. Programska linija predakceleracije startapova;
2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova;
3. Programska linija podrške klusterskim organizacijama u S3 oblastima;
4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća;
5. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta;
6. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalazaka;
7. Programska linija za podsticanje inovacione kulture;
8. Programska linija za realizaciju obuka u oblastima pametne specijalizacije;
9. Programska linija za inovacione vaučere;
10. Programska linija za podsticanje inovacija kroz prenos tehnologije;
11. Programska linija kolaborativnih grantova za inovacije;

12. Programi podrške ključnim inicijativama i krupnim projektima u oblastima pametne specijalizacije

Program se odnosi na period do kraja 2027.godine. Petogodišnje razdoblje je uzeto u obzir, jer su efekti ulaganja u inovacionu djelatnost vidljivi tek u razdoblju 5-7 godina započetih aktivnosti podrške.

Kako je navedeno, programske linije iz Programa za inovacije 2023-2027 u nadležnosti Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja dodjeljivaće se kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći), dok će Fond za inovacije kao davalac državne pomoći prijavljivati programe – šeme državne pomoći Agenciji i unositi sve dodijeljene pomoći u odgovarajuće registre Agencije, u skladu sa važećim pravilima koja uređuju oblast državne pomoći.

U smislu implementacije Programa, Ministarstvo je za potrebe Programske linije podrške EUREKA projektima i Programske linije za podršku učešću u EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“ – Stub III Inovativna Evropa izdvojilo 170.000 eura za nove projekte i 30.000 eura za tekuće EUREKA projekte.

Uvidom u Predlog Programa utvrđeno je da ukupan budžet za EUREKA projekat, u skladu sa odobrenim godišnjim Zakonom o budžetu, iznosi 150.000 eura, i to: 120.000 eura za nove projekte i 30.000 eura za tekuće projekte, dok je za programsku liniju „Horizont Evropa“, izdvojeno 50.000 eura u 2023.godini, u skladu sa sredstvima obezbijeđenim iz budžeta Crne Gore.

Finansijska podrška inovacionoj djelatnosti realizuje se putem javnih konkursa, ali postojanje programskog okvira je ključni element efikasnog usmjeravanja razvoja inovacionog ekosistema i definisanja nadležnosti svih aktera u njemu.

Prijavom je navedeno da je pomoć srazmjerna i značajno manjeg obima u odnosu na zemlje članice EU, a kompatibilna je sa unuštajnim tržištem i opravdana, jer finansiranje inovacija je u potpunom fokusu svih EU politika (EU Agenda za inovacije EU) i nacionalnih politika (S3). Predmetni program neće dovesti do stvaranja negativnih efektata na tržištu kao ni biznis barijera.

Takođe, Predlogom Programa je navedeno da će subjektima koji obavljaju privrednu/ekonomsku djelatnosti, bez obzira na njihov pravni status i način na koji se finansiraju, podrška biti dodijeljena pod režimom de minimis pomoći (državna pomoć male vrijednosti), te da će ovi korisnici biti u obavezi da se pridržavaju Pravilnika o listi pravila državne pomoći. Trajanje projekta je do 3 godine.

Ocjena

Agencija je prilikom ocjene predmetnog Programa, uzela u obzir da su predviđeni ukupni budžeti u sljedećim iznosima: za projekat „EUREKA“ 150.000 eura i za projekat „Horizont Evropa“ 170.000 eura, te da je maksimalan iznos pomoći po pojedinačnom korisniku 30.000 eura.

Dakle, kako se u naprijed navedenim programskim linijama radi o davanju finansijskih sredstava koja ne prelaze 200.000 eura po pojedinačnom korisniku, u tom slučaju se radi o tzv. o **pomoćima**

male vrijednosti - de minimis pomoćima. Navedene de minimis pomoći su definisane Uredbom Komisije (EU), br. 1407/2013 o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) (32013R1407, SL L 352), koja propisuje sljedeća pravila za dodjelu:

Gornja granica za pomoći male vrijednosti je do 200.000 eura tokom perioda od tri fiskalne godine, odnosno do 100.000 eura tokom perioda od tri fiskalne godine, ukoliko korisnik obavlja drumski prevoz tereta za najamninu ili naknada za iznose pomoći koji nisu u obliku novčanih pomoći, potrebno je pretvoriti u njihovu bruto novčanu vrijednost (ekvivalent subvencije). Pri računanju novčane vrijednosti transparentnih oblika pomoći koji nemaju oblik bespovratnih sredstava i pomoći koje se isplaćuju u više rata, potrebno je primijeniti tržišne kamatne stope koje preovlađuju u trenutku dodjele takvih pomoći.

Svi privredni subjekti koje kontroliše (na pravnoj ili de facto osnovi) isti privredni subjekt moraju se smatrati jednim privrednim subjektom. Ako se jedan korisnik podijeli na dva ili više posebnih korisnika, pomoć male vrijednosti dodijeljena prije podjele, dodjeljuje se korisniku koji je od nje ostvario korist, što je načelno korisnik koji je preuzeo djelatnosti za koje je korišćena pomoć male vrijednosti. De minimis pomoći se ne mogu dodijeliti za izvoz ili za upotrebu domaćih proizvoda umjesto uvoznih, kao ni za finansiranje osnivanja i upravljanja distributivne mreže u drugim državama članicama. Pomoći za troškove učestvovanja na sajmovima, odnosno troškove studija, ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugoj državi članici ili trećoj zemlji, obično ne čine pomoć za izvoz.

Prije dodjele de minimis pomoći, davalac pomoći mora od korisnika dobiti izjavu o drugim pomoćima male vrijednosti koje je preduzetnik primio tokom predmetne fiskalne godine i u prethodne dvije fiskalne godine, kako bi se utvrdilo da nova pomoć male vrijednosti neće preći gornju granicu za pomoći male vrijednosti.

Dodatno, pri dodjeli pomoći male vrijednosti davalac državne pomoći obavezan je da obavijesti predmetnog korisnika o dodijeljenom iznosu pomoći male vrijednosti i o tome da je riječ o pomoći male vrijednosti, izričito se pozivajući na predmetnu Uredbu.

Dokumenta o pomoćima male vrijednosti davalac de minimis pomoći čuva deset fiskalnih godina od datuma kada su dodijeljene i na zahtjev dostavlja Agenciji sve informacije koje Agencija smatra potrebnim kako bi ocijenilo jesu li ispunjeni uslovi za dodjelu, a posebno o ukupnom iznosu pomoći male vrijednosti koje je bilo koji korisnik primio na osnovu pravila o pomoćima male vrijednosti.

De minimis pomoć ne podliježe postupku prijave Agenciji, već se danom dodjele, unosi u registar de minimis pomoći (https://registri.azzk.me/public/de_minimis), za svakog pojedinačnog korisnika. Podaci o ukupno dodijeljenom iznosu de minimis pomoći dostavljaju se Agenciji, radi iskazivanja u Godišnjem izvještaju o dodijeljenoj državnoj pomoći.

Agencija podsjeća da, shodno članu 3 Uredbe, mjere pomoći koje ispunjavaju uslove utvrđene ovom Uredbom, ne ispunjavaju sve kriterijume iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, pa se samim tim izuzimaju od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stava 3 Ugovora. Stoga, za sva buduća davanja za koja davalac utvrdi da se odnose na pomoći male vrijednosti, nije neophodno dostavljati zahtjev Agenciji na ocjenu usklađenosti ili mišljenje.

Podsjećamo da Agencija ne upravlja javnim sredstvima, niti dodjeljuje pomoć. Politika dodjele, raspolaganje javnim sredstvima, kao i analiza efekata postignutih dodjelom pomoći, odgovornost je i obaveza davalaca de minimis pomoći.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Ministarstvu nauke i tehnološkom razvoja, Rimski trg bb, Podgorica

-u spise predmeta i

-a/a